

Henri Autero

Laitosnuoren tarina

Suomen lastensuojelun todellisuus

Teos on laitosnuoren elämänkerta

Laitosnuoren tarina

Suomen lastensuojelun
todellisuus

Henri Autero

*Omistettu edesmenneelle äidilleni,
laitosvuosien tuttavuuksille
sekä kaikille muille minun kanssa vuosien
varrella tekemisissä olleille.
Omistan kirjani myös muille samassa tai
samankaltaisessa tilanteessa olleille tai
oleville.*

SISÄLLYS

Lyhenteitä

Esipuhe

Ensimmäinen luku: Ennen huostaanottoa

Toinen luku: Huostaanotto

Kolmas luku: Pispakoti

Neljäs luku: Elämää Pispakodissa

Viides luku: Toivola-Koti

Kuudes luku: Elämää Toivola-kodissa

Seitsemäs luku: Osastojaksoja

Kahdeksas luku: Äidin kuolema ja oireilua
Toivola-Kodissa

Yhdeksäs luku: EVA-yksikkö ja laittomia
rajoituksia

Kymmenes luku: Elämäni EVA-yksikön
jälkeen ja nykytilanne

Loppupuhe

LYHENTEITÄ

TAYS = Tampereen
yliopistollinen sairaala

OYS = Oulun yliopistollinen
sairaala

EVA / EVA-yksikkö = Erityisen
vaikeahoitoisten alaikäisten
psykiatrinen tutkimus – ja
hoitoyksikkö

ESIPUHE

Omakohvaisia kokemuksia

Aivan ensiksi haluan sanoa, että tämä kirjani on yhteiskunnallinen kannanotto sekä entisen laitospuoren näkemys lastensuojelun nykytilaan Suomessa. Laitostarinani alkoi 4.12.2003 kun minut sijoitettiin Pispalanharjulla sijaitsevaan lastenkotiin Tampereelle. Nimitettäköön laitosta vaikka Pispakodiksi. Olin tuolloin 11-vuotias ja asuin kotona ollessani Nokialla. Minulla oli ikävä kotiin vanhempien luokse. Minut oli siis otettu syksyllä 2003 Nokian kaupungin sosiaalilautakunnan huostaan ollessani 11-vuotias eli huostaanotostani tehtiin päätös kuukausi pari aiemmin ennen kuin siirryin Pispakotiin. Olen vanhempiani ainut lapsi.

Mielestäni huostaanotoni tehtiin väärin perustein ja minun kohdallani olisi tullut

huostaanoton sijaan käyttää avohuollon palveluja esim. terapiat ja muu kuntoutus. Oireilin Pispakodissa psyykkisesti ja olin väkivaltainen. Välillä meni hyvin ja välillä huonosti. Lopulta oireiluni johti Pispakodin ilmoitukseen, että he eivät tule toimeen kanssani. Tämän johdosta sosiaaliviranomaiset päättivät siirtää minut Toivola-kotiin Muhokselle. Se tapahtui keväällä 2006. Toivola-koti on Muhoksella sijaitsevan laitoksen oikea nimi. Pispakodin oikeaa nimeä en julkaise, koska se ei ole pahin laitos, jossa olen ollut eli sieltä ei minulla pahimpia kokemuksia ole.

Toivola-kodissa minua kohdeltiin kuin pikkulasta ja minuun kohdistettiin paljon erilaisia rajoituksia. Esimerkiksi kerran meneteltiin laittomasti, kun huoneeni tyhjennettiin ja rajoituspäätös oli kirjoitettu juridisesti väärin eikä siinä ollut valitusosoitusta, joten minun ei ollut mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen. Näistä asioista lisää tarkemmin kirjassani. Toivola-kodista olin kaksi kertaa hoidossa OYS:in suljetulla nuorisopsykiatrisella osastolla sekä yhden kerran TAYS:in

nuorisopsykiatrisella osastolla.

Äitini kuoli 24.8.2008, mikä oli minulle todella surullinen asia. Tämän jälkeen vointini huononi entisestään. Lopulta oireiluni Toivola-kodissa johti siihen, että minut siirrettiin lääkärin läheteellä TAYS:in Erityisen vaikeahoitoisten alaikäisten psykiatriseen tutkimus- ja hoitoyksikköön (EVA-yksikkö), joka sijaitsee Pitkänien sairaalassa Nokialla. Saavuin EVA-yksikköön marraskuussa 2008. Siellä minuun kohdistettiin todella paljon erilaisia rajoitustoimenpiteitä. Tein yksiköstä kantelun loppukesästä 2009 lääninhallitukselle (nyk.aluehallintovirasto), joka antoi huomautuksen erilaisista minuun kohdistetuista laittomista rajoituksista. Niitä olivat muun muassa yhteydenpidon rajoittaminen ja liian pitkään kestänyt leposide-eristäminen, jossa minut sidottiin remmeillä sänkyyn. Kerron näistä tapahtumista tarkemmin tässä kirjassa.

Minua myös lääkittiin vakavia sivuvaikutuksia aiheuttaneilla lääkkeillä, Truxalilla ja Peratsinilla. Ne aiheuttivat

minulle voimakkaita muistihäiriöitä. Truxalin vaikutuksen aikana kun katsoin TV:tä, en muistanut mitä TV:ssä oli tapahtunut minuutti sitten. Peratsinin vaikutuksen aikana ihan arkitoiminnoissa minulla oli huono muisti. Kun laitoin osastolla huoneeni oven kiinni, niin en ihan tarkkaan muistanut laitoinko sen kiinni 10 sekuntia sitten. Pelkäsin, että näistä tuntemuksista tulisi pysyvä olotila. Onneksi ei tullut.

Kun käytökseni parani, niin siirryin EVA-yksiköstä nuorisokotiin Vähäänkyröön marraskuussa 2009. Sen nimeä en kirjassani mainitse. Nuorisokodissa olin kolmessa eri yksikössä: siirryin portaittain vapaampiin yksiköihin. Nuorisokodista muutin syyskuussa 2011 Vähäänkyröön tukiasuntoon, josta solmin myöhemmin kunnan kanssa vuokrasopimuksen, koska sossu ei enää suostunut kustantamaan tukiasuntoa. Tukiasunto oli vuokrattu nuorisokodille Vähänkyrön kunnalta. Sieltä muutin Vaasan keskusta 1.6.2012.

Yleisellä tasolla lastensuojelusta

Vaikka aiheellisiakin huostaanottoja tehdään, niin todella iso osa huostaanotoista on perusteettomia / perusteet ovat liian heppoisia. Näitä heppoisia perusteita ovat mm. lapsen koulunkäyntivaikeudet esim. häiriökäyttäytyminen ja lapsen diagnoosit. Aina huostaanoton syy ei ole vanhemmista johtuva vaan lapsi / nuori saattaa olla käytökseltään haastava. Mielestäni tällaisillekin lapsille ja nuorille pitäisi ensisijaisesti löytyä muita keinoja auttaa kuin huostaanotto. Myös muita kuntoutuksen keinoja on nimittäin olemassa kuin huostaanotto.

Tilastoista ilmenee, että huostaanotot ovat lisääntyneet 1990-luvulta huimasti. Ilmiselvää on, että 90-luvun leikkaukset ovat vaikuttaneet siten, ettei perheille enää ole tarjolla samanlaista tukea kuin ennen. Jotkut vanhemmat saattavat tarvita tukea esim. he saattavat olla väsyneitä

esim. työuupumuksen vuoksi. Ennen yhteiskunta saattoi kustantaa perheelle, joka tarvitsee tukea esim. kodinhoitajan, jotta lapsen hoito olisi helpompaa. Myös muista tuki – ja mielenterveyspalveluista leikattiin. Nykyään pienempiinkin ongelmiin saatetaan tarjota ratkaisuksi huostaanottoa.

Sosiaaliviranomaisten päätökset pohjautuvat monesti pelkkiin oletuksiin. Papereihin saatetaan kirjata sellaista mikä ei pidä paikkaansa ja näitä oletuksia valvovat viranomaiset ja hallinto-oikeudet pitävät totuutena. Sosiaaliviranomaiset eivät monestikaan noudata kaikilta osin lastensuojelulakia ja monesti rikkovat sitä räikeästi. Tämä selviää jo oikeuskäytäntöön esim. ylimpien laillisuusvalvojien eli eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin sosiaalihuoltoa koskeviin ratkaisuihin tutustumalla. Eikä läheskään kaikki ihmisoikeusrikkomukset edes tule

Laitosnuoren tarina on koskettava kertomus Suomen lastensuojelun nykytilasta laitosnuoren näkökulmasta. Se on eräänlainen yhteiskunnallinen kannanotto ja pamfletti. Kirjan on kirjoittanut Henri Autero eli entinen laitosnuori itse. Kirjassa paneudutaan Henrin huostaanoton olemattomiin syihin. Syihin, jotka olivat liian heppoiset huostaanotolle. Lisäksi paneudutaan erittäin tiiviisti Henriin henkilökunnan toimesta laitoksissa kohdistettuun henkiseen ja fyysiseen väkivaltaan eli esimerkiksi erilaisiin eristämisiin, kiinnipitoihin ja rajoittamisiin, joista osa oli jopa lainvastaisia.

